

[Harald Petersen.]

der yderligere vil umyndiggøre danske Vælgere. Forslaget er jo et Forsøg paa at skabe en Forholdstalsvalgmaade, der talmæssigt skal virke saa automatisk som et Urværk. Der har som bekendt været fremsat mange og væsentlige Anker mod det rendyrkede Forholdstalsvalg navnlig i Henseende til Forholdstalsvalgmetodens uheldige Virkninger med Hensyn til Stabilitet i Folkestyret ved denne Metodes Tendens til at opdele Befolkningen i mange Smaagrupper og derigennem lamme Dannelsen af en handledygtig Regering. Det kan vist ikke nægtes, at Forholdstalsvalgmaaden, i hvert Fald i dansk Bearbejdelse, har svækket selve Folkestyret til Gunst for Partierne. Den Overvægt, vort System giver Partierne i Forhold til Vælgerne, er blevet stadig større. Det nuværende System giver vel Vælgerne Stemmeret, men Systemets fundamentale Svaghed er, at Vælgerne ikke har nogen egentlig Valgret, og derfor bliver Forbindelsen mellem Folkerepræsentationen og Folket stadig tyndere og svagere. Men trods disse aabenlyse Skavanker ved selve Forholdstalsvalget som Princip er det jo blevet accepteret her i Landet af et betydeligt Fler-tal af Partierne.

Valgloven skal jo bestemme Folkerepræsentationens Form, Valgloven er det Klædebon, i hvilket Demokratiet skal optræde i Arbejdsdragt. Den højtærede Statsminister har nogle Gange, senest ved sine Udtalelser til Pressen i Stockholm under sit Besøg deroppe, dels som Statsminister og dels som privat Socialdemokrat fremsat nogle principielle Betragtninger om Socialdemokratiets Opfattelse af Demokrati.

Vendt mod Kommunisterne, Regeringens ene Støtteparti, har Statsministeren fremhævet, at Socialdemokratiet anerkender Demokratiet baade som Princip og som Metode, medens Kommunisterne efter Statsministerens Opfattelse kun vil anerkende Demokrati og Folkestyre som Metode. Efter Fremsættelsen af det Valglovsforslag, der nu er til Forhandling, tror jeg, at denne statsministerielle Filosofi er ufuldkommen, i hvert Fald hvad Praxis angaar. Skal man bedømme Socialdemokratiets Stilling til Demokrati og Folkestyre paa Baggrund af dette Valglovsforslag, kommer man utvivlsomt Virkeligheden nærmest ved at sige, at Folkestyrets Princip i socialdemokratisk Forstand er Partifunktionarismen i Renkultur, og Folkestyrets Metode er slet og ret en Regnemaskine. Jeg tror, at alene Fremsættelsen af dette Forslag giver Rigsdagen noget at tænke paa i Forbindelse

med de kommende Forfatningsforhandlinger. I Virkeligheden er der her Tale om et Stykke mekanisk Valglovsgometri, og der er intet i den tidligere Lovgivning, som hindrer, at den Slags Eksperimenter kan danne Skole.

Jeg tror derfor, at man enten i selve Grundloven eller eventuelt paa anden Maade maa skabe visse valglovsmæssige Sikringsbestemmelser, der hindrer en situationsbestemt Udnyttelse af partipolitisk Vilkaarlighed. En fastere Forankring af visse valglovsmæssige Hovedprincipper vil under alle Omstændigheder være paakrævet. I Danmark skulde vi nødig mærke Tendenser i Retning af en Balkanisering af Valgloven. Der findes jo forskellige Former for Balkanisering. Den gammeldags, mere hyggelige Metode var den, hvor et tilfældigt Flertal forud for et Valg søgte at tilrettelægge selve Valgets Udfald, og det er vel lidt i den Retning, man fusker med ved dette Forslag her. Jeg indrømmer imidlertid gerne, at den moderne Balkanisering af Model 1948 er endnu mere effektiv. Den bygger jo paa 100 pCt.s Demokratiet, hvor ingen nok saa ubegavet Vælger kan tage fejl af Partierne, fordi „Folkeviljen“, repræsenteret i det bajonetdirigerende Diktatur, meget menneskekærligt drager Omsorg for, at der kun kan eksistere eet Parti, nemlig det, der er Diktaturets Redskab. Selv om der forhaabentlig er et langt Stykke Vej til saadanne valglovsmæssige Ekscesser i Danmark, maa man i et renfærdigt Demokrati undgaa enhver Tendens til at udforme Valgsystemer paa Grundlag af tilfældige partimæssige Konjunkturer.

En af de vigtigste principielle Nydannelser i det forelagte Valglovsforslag findes i § 17 i Afsnittet om Mandatfordelingens Grundregler. I Henhold til den nugældende Valglov er der, hvad man ellers vil sige om den, her ganske bestemte og faste Regler at operere med. Nu er der i Amts- og Storkredse, fordelt paa de 3 Omraader: Hovedstaden, Øerne og Jylland, 117 Opstillingskredse, og der skal ogsaa vælges 117 Folketingsmænd, ganske vist uden at det derved sikres, at hver Kreds faar sin Folketingsmand, og i Henhold til den gældende Lov er Tillægsmandaterne fastlagt for hvert af de 3 Omraader.

I det nu forelagte Valglovsforslag findes i Modsætning hertil intet som helst fast eller sikkert Holdepunkt for Fordelingen hverken af Kreds- eller Tillægsmandater. For Fremtiden vil der, hvis dette Forslag gennemføres, ikke i Loven findes et eneste Ord om, hvor mange Kredsmandater der